

Rauf Ağaismayıl MƏRDANZADƏ

Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin doktorantı

E-mail: rauf.mardan@icloud.com

AZƏRBAYCANDA YAŞIL İQTİSADİYYAT MODELİNİN FORMALAŞDIRILMASI VƏ ONUN İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİ PROSESLƏRİNİN TƏHLİLİ

Xülasə

Tədqiqatın məqsədi – Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin formalaşdırılması və onun inkişaf etdirilməsi proseslərinin təhlilinin aparılmasıdır. Yaşıl iqtisadiyyatın formalaşdırılması problemləri açıqlanmış və ümumiləşdirilmişdir. Yaşıl iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsinin vacibliyi əsaslandırılmışdır. Ölkədə yaşıl iqtisadiyyat quruculuğu prosesləri təhlil olunmuşdur. Yeni çağırışlar nəzərə alınmaqla, Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin inkişaf etdirilməsi istiqamətləri üzrə təkliflər irəli sürülmüşdür. Tədqiqatın metodu kimi elmi abstraksiya, təhlil, sintez, müqayisəli təhlil və ümumiləşdirmə metodlarından istifadəyə üstünlük verilmişdir. Həmçinin, yaşıl iqtisadiyyat modelinin formalaşdırılması üzrə aparılan tədqiqat əsərlərinə istinad olunmuşdur. Tədqiqatın nəticələri baxımından qeyd edə bilərik ki, hazırda Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat sahələrinin inkişaf prosesləri gedir və məqalədə verilən təkliflərdən bu proseslərin daha səmərəli təşkil edilməsi istiqamətində istifadə edilə bilər.

Açar sözlər: Azərbaycan, yaşıl iqtisadiyyat, yaşıl iqtisadiyyat modeli, yaşıl iqtisadiyyat modelinin formalaşdırılması, yaşıl iqtisadiyyat modelinin inkişaf etdirilməsi, yaşıl iqtisadiyyatın inkişaf potensialı.

UOT: 338.24

JEL: O32; O30

DOI: <https://doi.org/10.54414/JHRE6443>

Giriş

Yaşıl iqtisadiyyat modeli müasir dövrdə sosial-iqtisadi inkişafın yeni mərhələsi və ekoloji böhranlara cavab kimi formalaşır. Bu model ekoloji dayanıqlığı və iqtisadi inkişafı uzlaşdırmağa yönəlmiş bir yanaşmadır. Ənənəvi iqtisadi yanaşmalar uzun müddətdə ekoloji balansı nəzərə almadan sürətli istehsal və istehlaka fokuslanır. Bunun nəticəsində təbii sərvətlər sürətlə azalır, hava və su çirklənməsi artır, iqlim dəyişiklikləri dərinləşir. Bu isə uzun müddətdə iqtisadi və sosial problemlərə yol açır. Yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması və tətbiqi ölkələr və cəmiyyətlər üçün bir zərurət kimi ortaya çıxır.

Müasir dövrdə ekoloji problemlərin artması və onların iqtisadiyyata təsirinin böyüməsi yeni iqtisadi modellərin formalaşdırılmasını zəruri edir. Əvvəllər iqtisadi rifah əsasən adambaşına düşən məhsul və gəlir göstəriciləri

ilə ölçülürdüsə, indi diqqət istehsal və yaşıl iqtisadiyyat prinsiplərinə əsaslanan modellərin yaradılmasına yönəlmişdir. İnsanların sağlamlığının qorunması və uzunömürlülüüyün təmin edilməsi, həmçinin davamlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi üçün yaşıl iqtisadiyyat modeli xüsusi önəm daşıyır. Bu model sosial rifahın artırılmasına xidmət edir, zərərli tullantıların azaldılması və ekoloji risklərin minimuma endirilməsi yolu ilə təmiz və sağlam ətraf mühitin qorunmasını təmin edir.

Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin təşkili proseslərinin tədqiqi. Qeyd edək ki, yaşıl iqtisadiyyat modeli dayanıqlı və uzunmüddətli inkişafı təmin etməyi hədəfləyərək gələcəyə yönəlmiş aydın və çevik istiqamətlər formalaşdırır. Bu yanaşma sosial bərabərliyi və ədalətli iqtisadi münasibətləri gücləndirməklə yanaşı, resurslardan səmərəli istifadəni təşviq edir, ekoloji riskləri azaldır və innovativ

fəaliyyətlər üçün yeni imkanlar yaradır [1, s.12]. Yaşıl iqtisadiyyat modelinin formalaşmasında iqlim dəyişikliyi, biomüxtəlifliyin azalması, su və torpaq ehtiyatlarının tükənməsi kimi qlobal problemlər önəmli rol oynamışdır. Sürətli sənayeləşmə və urbanizasiya nəticəsində atmosfərə atılan istixana qazlarının artması, tullantıların düzgün idarə olunmaması və enerji resurslarından həddindən artıq istifadə mövcud iqtisadi modelin məhdudiyyətlərini üzə çıxarmışdır. Bu baxımdan yaşıl iqtisadiyyat yalnız alternativ bir seçim deyil, qaçılmaz bir zərurət kimi də meydana çıxır. Modelin əsas ideyası ondan ibarətdir ki, iqtisadi inkişaf təbiətə zərər vermədən, onun bərpasını və qorunmasını stimullaşdıraraq reallaşdırılmalıdır.

Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması prosesi ətraf mühitin qorunması,

iqtisadi inkişafın davamlılığının təmin edilməsi baxımından böyük önəm daşıyır. Ölkənin enerji resursları ilə zəngin olması, əsasən neft və qaz sektorunun üstünlük təşkil etməsi uzun müddət iqtisadiyyatın karbon intensivliyi yüksək olmasına səbəb olub. Lakin qlobal iqlim dəyişiklikləri və beynəlxalq tərəfdaşların davamlı inkişaf tələbləri ölkədə yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması zərurətini aktuallaşdırır. Yaşıl iqtisadiyyat modeli, ən sadə şəkildə desək, iqtisadi artımı ətraf mühitin qorunması ilə uzlaşdıran, resurslardan səmərəli istifadəyə, təmiz texnologiyaların tətbiqinə və sosial ədalətin təmin olunmasına yönəlmiş modeldir. Azərbaycanda bu modelin yaradılması müəyyən mərhələlərlə müşahidə olunur ki, bunları şəkil 1 vasitəsilə göstərə bilərik.

Şəkil 1. Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması mərhələləri.



Mənbə: Müəllif tərəfindən hazırlanmışdır.

Qeyd edək ki, ilk mərhələ strateji yanaşmanın formalaşdırılması ilə başlayır. Dövlət səviyyəsində uzunmüddətli inkişaf məqsədləri müəyyənləşdirilir, iqtisadi artımla ekoloji tarazlığın uzlaşdırılması əsas hədəf kimi qəbul olunur və beynəlxalq iqlim öhdəlikləri milli prioritetlərlə əlaqələndirilir. Bu mərhələdə yaşıl inkişafın ölkənin sosial-iqtisadi strategiyasına inteqrasiyası xüsusi önəm daşıyır.

Növbəti mərhələdə hüquqi və institusional çərçivə formalaşdırılır. Ətraf mühitin mühafizəsi, bərpa olunan enerji, resurslardan səmərəli istifadə və tullantıların idarə olunması ilə bağlı qanunvericilik təkmilləşdirilir, icra mexanizmləri gücləndirilir. Həmçinin, müvafiq dövlət qurumları arasında koordinasiya artırılır və yaşıl iqtisadiyyata cavabdeh institusional strukturların fəaliyyəti genişləndirilir.

Yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması üçün dövlətin müdaxiləsi qaçılmazdır. Bu model təbii olaraq öz-özünə yaranıb inkişaf edə bilməz, çünki onun bütün sahələrində müəyyən səviyyədə dövlət dəstəyinə ehtiyac vardır. Xüsusilə, yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması üçün effektiv siyasət və tənzimləyici mexanizmlərin mövcudluğu böyük önəm daşıyır. Belə çərçivələr çirklənmənin qarşısını almaq üçün tətbiq olunan cəzalar, karbon vergiləri və bərpa olunan enerji mənbələrinə (BOEM) verilən subsidiyalar kimi təşəbbüsləri də əhatə edir və bu yolla yaşıl iqtisadi fəaliyyətlərin təşviqinə xidmət edir [2, s.25].

Yaşıl iqtisadiyyatın davamlı inkişafı üçün maliyyələşdirmə mexanizmlərinin yaradılması önəmli rol oynayır. Dövlət büdcəsi, beynəlxalq maliyyə institutları və özəl sektorun iştirakı ilə yaşıl layihələrin maliyyələşdirilməsi stimullaşdırılır. Yaşıl kreditlər, subsidiyalar, vergi güzəştləri və investisiya təşviqləri vasitəsilə ekoloji cəhətdən səmərəli təşəbbüslərə maraq artırılır və biznes üçün əlverişli mühit formalaşdırılır.

Bu mərhələlərlə paralel olaraq prioritet sektorların transformasiyası reallaşdırılır. Energetika, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, sənaye və şəhər infrastrukturunu kimi sahələrdə ekoloji cəhətdən daha təmiz və səmərəli modellərə keçid təşviq olunur. BOEM-lərin payının artırılması, enerji səmərəliliyinin yüksəldilməsi və təbii resurslardan istifadənin optimallaşdırılması bu transformasiyanın əsas istiqamətlərini təşkil edir.

Yaşıl iqtisadiyyatın inkişafında innovasiya və texnologiyaların tətbiqi də böyük önəm daşıyır. Müasir texnologiyalar vasitəsilə istehsal proseslərində emissiyaların azaldılması, rəqəmsal həllərin tətbiqi və ekoloji risklərin idarə olunması mümkün olur. Elmi-tədqiqat fəaliyyəti, startap ekosistemi və innovativ təşəbbüslər bu mərhələdə əsas hərəkətverici qüvvəyə çevrilir.

Yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılmasında ekoloji innovasiyaların rolunu xüsusilə vurğulamaq lazımdır. Bu innovasiyalar yalnız təbiətin mühafizəsinə xidmət etməklə kifayətlənmir, həmçinin iqtisadiyyatın yeni sahələrinin inkişafına təkan verir, enerji səmərəliliyini artırır və təbii resursların daha davamlı istifadəsini

təmin edir. Azərbaycanda ekoloji innovasiyaların inkişafının təşviqi və bu sahədə texnoloji irəliləyişlərin sürətləndirilməsi yaşıl iqtisadiyyat prinsiplərinin real tətbiqinə imkan yaradır. Ölkəmizdə ekoloji innovasiyalara yatırımların artırılması, təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ekoloji təmiz texnologiyaların beynəlxalq təcrübə əsasında inkişaf etdirilməsi iqtisadiyyatın və cəmiyyətin yaşıl transformasiyasını gücləndirə bilər [3, s.209].

İnsan kapitalından səmərəli istifadə və maarifləndirmə işlərinin genişləndirilməsi yaşıl iqtisadiyyatın dayanıqlılığını təmin edən əsas amillərdəndir. Təhsil sistemində ekoloji biliklərin artırılması, peşə hazırlığı proqramlarının inkişaf etdirilməsi və cəmiyyətin bütün təbəqələri arasında ekoloji məsuliyyətin təşviqi bu istiqamətdə vacib rol oynayır. Əhalinin yaşıl həyat tərzinə keçidi üçün davranış dəyişiklikləri dəstəklənir.

Son mərhələdə isə reallaşdırılan tədbirlərin monitorinqi və nəticələrin qiymətləndirilməsi aparılır. Göstəricilər əsasında inkişaf tempi ölçülür, çatışmazlıqlar müəyyənləşdirilir və siyasət alətləri təkmilləşdirilir. Bu yanaşma yaşıl iqtisadiyyat modelinin davamlılığını təmin etməklə yanaşı, gələcək qərarların daha əsaslandırılmış şəkildə qəbul olunmasına imkan yaradır.

Azərbaycan hökuməti üçün yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması milli inkişaf prioriteti kimi müəyyənləşdirilib. Bu baxımdan, Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiq olunan “Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” adlı sənəd yaşıl iqtisadiyyatı təkcə ekoloji yanaşma kimi deyil, iqtisadi dayanıqlılığın, sosial rifahın və innovativ inkişafın təmin olunmasının əsas aləti kimi təqdim edir. Sənəddə əks olunan “Təmiz mühit və yaşıl artım ölkəsi” prioriteti Azərbaycanda mövcud resurslardan daha səmərəli istifadə olunmasını, iqtisadi artımın ətraf mühitə təsirinin minimuma endirilməsini və gələcək nəsillər üçün sağlam ekosistemin qorunmasını hədəfləyir [4]. Bu sənədin yaşıl iqtisadiyyat modelinə təsiri, ilk növbədə, enerji sektorunda özünü göstərir. Azərbaycanın ənənəvi olaraq neft-qaz ixracatçısı olması fonunda BOEM-lərin inkişafının prioritet kimi müəyyənləşdirilməsi iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi baxımından

böyük önəm daşıyır. Günəş və külək enerjisi potensialının reallaşdırılması, xarici və yerli investorlar üçün hüquqi və institusional mühitin yaxşılaşdırılması enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirməklə yanaşı, karbon emissiyalarının azalmasına da töhfə verir. Bu yanaşma ölkənin beynəlxalq iqlim öhdəlikləri ilə uyğunluq təşkil edir və Azərbaycanın qlobal yaşıl keçid prosesində fəal iştirakını təmin edir.

Yeni şəraitdə Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin inkişaf etdirilməsi istiqamətləri. Qeyd edək ki, “Azərbaycan 2030” sənədinin digər mühüm təsir istiqaməti tullantıların idarə olunması və təkrar emal sahəsində sistemli yanaşmanın formalaşdırılmasıdır. Sənəd bu sahədə müasir texnologiyaların tətbiqini, tullantıların iqtisadi dövriyyəyə qaytarılmasını və resurs səmərəliliyinin artırılmasını təşviq edir. Beləliklə, tullantıların yalnız ekoloji problem deyil, həmçinin iqtisadi resurs kimi dəyərləndirilməsi yaşıl iqtisadiyyat modelinin əsas elementlərindən birinə çevrilir. Bu yanaşma yeni biznes modellərinin, yaşıl iş yerlərinin yaradılmasına və regionların sosial-iqtisadi inkişafına müsbət təsir göstərir.

Yaşıl iqtisadiyyatın əsas elementlərindən biri BOEM-lərin istifadəsi sahəsində Azərbaycanda qanunvericilik bazası konkret forma alıb. 31 may 2021-ci il tarixli “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” Qanun ölkədə yaşıl iqtisadiyyat modelinin formalaşması baxımından strateji önəm daşıyan hüquqi bazanı yaradıb. Bu Qanun ənənəvi enerji asılılığının tədricən azaldılması, ekoloji dayanıqlığın gücləndirilməsi və iqtisadi inkişafı ətraf mühit arasında balansın qurulması məqsədlərinə xidmət edir. Qanunun qəbul edilməsi ilə bərpa olunan enerji artıq yalnız alternativ texniki seçim deyil, dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilib və bu da yaşıl iqtisadiyyatın institusional əsaslarını möhkəmləndirib [5].

Qanunun yaşıl iqtisadiyyata əsas təsirlərindən biri investisiya mühitinin yaxşılaşdırılmasıdır. Hüquqi sabitliyin təmin edilməsi, dövlət-özəl tərəfdaşlığı mexanizmlərinin təşviqi və istehsalçıların hüquq və vəzifələrinin aydın müəyyənləşdirilməsi bərpa olunan enerji layihələrinə marağı artırır. Xüsusilə xarici investorlar

üçün şəffaf qaydalar və uzunmüddətli perspektivlər yaşıl texnologiyaların ölkəyə transferini sürətləndirir. Bu proses yalnız enerji sektorunda deyil, həmçinin yeni iş yerlərinin yaranması, yerli istehsal və xidmət sahələrinin inkişafı yolu ilə yaşıl iqtisadiyyatın genişlənməsinə tökan verir.

Tarif mexanizmlərinin və elektrik enerjisinin şəbəkəyə ötürülməsi qaydalarının qanunvericilik səviyyəsində tənzimlənməsi də mühüm təsir amilidir. Bərpa olunan enerji istehsalçılarının şəbəkəyə çıxış imkanlarının təmin edilməsi və iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmış tarif yanaşmaları “təmiz enerji”nin rəqabət qabiliyyətini artırır. Nəticədə bazar mexanizmləri tədricən ekoloji baxımdan daha səmərəli istehsal formalarını stimullaşdırır ki, bu da yaşıl iqtisadiyyatın əsas prinsiplərindən biri olan resurs səmərəliliyini gücləndirir.

Qanunun istehlakçılara verdiyi imkanlar da yaşıl iqtisadi modelin sosial ölçüsünü formalaşdırır. İstehlakçıların BOEM-lərdən istehsal edilmiş enerjiden istifadə hüququnun genişlənməsi cəmiyyətin ekoloji şüurunun artmasına səbəb olur. Uzunmüddətli perspektivdə bu yanaşma karbon emissiyalarının azalmasına, enerji təhlükəsizliyinin güclənməsinə və iqtisadiyyatın daha davamlı inkişaf modelinə keçidə şərait yaradır. Beləliklə, sözügedən qanun yalnız enerji sektorunu tənzimləyən normativ akt deyil, həmçinin Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyatın mərhələli şəkildə qurulmasına istiqamətlənmiş fundamental siyasət alətidir.

Yaşıl iqtisadiyyatın digər mühüm tərkib hissəsi enerji səmərəliliyidir. “Enerji Resurslarının Səmərəli İstifadəsi və Enerji Effektivliyi haqqında” 2021-ci il tarixli qanun Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin formalaşmasında sistemli və uzunmüddətli təsirə malik əsas normativ sənədlərdən biri kimi çıxış edir. Qanun təkcə enerji sektorunu deyil, sənaye, tikinti, xidmətlər və dövlət idarəetməsi kimi geniş sahələri əhatə etməklə də yaşıl transformasiyanın üfüqlərini genişləndirir [6].

Qanunun yaşıl iqtisadiyyata təsirinin əsas istiqamətlərindən biri dövlətin enerji effektivliyi siyasətinin institusional şəkildə formalaşdırılmasıdır. Enerji effektivliyi artıq könüllü təşəbbüs və ya yalnız texnoloji seçim deyil,



dövlət tərəfindən istiqamətləndirilən və nəzarət olunan inkişaf xəttinə çevrilir. Bu yanaşma enerji istehlakının strukturunda səmərəliliyin artırılmasına, enerjiyə qənaətin iqtisadi motivasiyalarla təşviqinə və dövlət resurslarının daha rəşional bölüşdürülməsinə imkan yaradır.

Enerji auditinin keçirilməsi qaydalarının qanunvericilik səviyyəsində təsbit olunması da yaşıl iqtisadiyyat baxımından önəmli təsirə malikdir. Enerji auditi müəssisələrə və təşkilatlara mövcud enerji istifadəsini obyektiv qiymətləndirməyə, itkiləri müəyyənləşdirməyə və daha səmərəli texnoloji həllərə keçid üçün əsaslandırılmış qərarlar qəbul etməyə şərait yaradır. Bu mexanizm istehsal xərclərinin azaldılmasına, məhsulun rəqabət qabiliyyətinin artmasına səbəb olur.

Nəticə

Beləliklə, yaşıl iqtisadiyyatın təşviqi iqtisadi və sosial dayanıqlığı artırır. Bu baxımdan bir qrup ümumiləşdirmələr aparmışıq:

- Enerji və resursların səmərəli istifadəsi, tullantıların azaldılması və BOEM-lərdən istifadənin artması ölkənin iqlim dəyişikliklərinə qarşı həssaslığını azaldır;
- Uzunmüddətli perspektivdə bu, Azərbaycanın beynəlxalq bazarlarda rəqabət qabiliyyətini artırır, dövlət və biznes subyektləri üçün iqtisadi fayda təmin edir;
- Bu proseslərdə qarşıya çıxan çətinliklər də nəzərə çarpır ki, əsasən maliyyə resurslarının məhdudluğu, texnoloji və kadr potensialının hələ tam formalaşmaması, eləcə də vətəndaşların ekoloji davranışına dair maarifləndirmənin zəif olması bu çətinliklər sırasında göstərilə bilər;
- Lakin dövlətin strateji yanaşması və beynəlxalq təcrübənin tətbiqi bu maneələrin aradan qaldırılmasında önəmli rol oynayır;
- Azərbaycanda yaşıl iqtisadiyyat modelinin yaradılması prosesləri çoxşaxəli və dinamik xarakter daşıyır. Bu, iqtisadi diversifikasiya, sosial inkişaf, ətraf

mühitin qorunması məqsədini birləşdirən kompleks bir yanaşmadır;

- Neft və qaz sektorundan asılılığın azaldılması, BOEM-lərin inkişafı, ekoloji texnologiyaların tətbiqi və sosial maarifləndirmə tədbirləri Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyat yolunda atdığı əsas addımlardır;
- Belə bir modelin uğurlu tətbiqi ölkənin iqtisadi dayanıqlığını artırmaqla yanaşı, gələcək nəsillər üçün sağlam ətraf mühitin qorunmasını təmin edir, həmçinin beynəlxalq əməkdaşlıq imkanlarını genişləndirir və ölkəni qlobal davamlı inkişaf hədəflərinə daha yaxınlaşdırır və s.

ƏDƏBİYYAT SIYAHISI:

1. Abbaszadə, F.X. İnkişaf etmiş ölkələrin yaşıl iqtisadiyyat modellərinin Azərbaycanda tətbiqi imkanları. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş diss. avtoreferatı./ – Bakı, 2025. – 32 s.
2. Hübətova, S.R. Yaşıl iqtisadiyyatın modelləşdirilməsi (Azərbaycan təmsalında). İqtisad üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya./ – Bakı, 2024. – 145 s.
3. Şahvələdli, T. Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyat modelində ekoloji innovasiyaların rolu. Qədim Diyar Beynəlxalq Elmi Jurnal. – 2025 / Cild: 7 Sayı: 5 / 203-210.
4. Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişaf üzrə milli prioritetlər. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. – Bakı, – 2 fevral 2021.
5. Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu. – Bakı, – 31 may 2021.
6. Enerji Resurslarının Səmərəli İstifadəsi və Enerji Effektivliyi haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu. – Bakı, – 9 iyul 2021.

Rauf Agaismayil MARDANZADE

PhD student of Azerbaijan University of Cooperation

**ANALYSIS OF THE PROCESSES OF FORMING AND DEVELOPING A GREEN
ECONOMY MODEL IN AZERBAIJAN****Summary**

The purpose of the study is to analyze the processes of forming a green economy model and its development in Azerbaijan. The problems of forming a green economy are explained and generalized. The importance of developing a green economy is substantiated. The processes of building a green economy in the country are analyzed. Taking into account new challenges, proposals are put forward on the directions of developing a green economy model in Azerbaijan. Research method preference is given to the use of scientific abstraction, analysis, synthesis, comparative analysis and generalization methods. Also, reference is made to research works conducted on the formation of a green economy model. Research results in terms of, we can note that currently, the development processes of green economy sectors are underway in Azerbaijan and the proposals given in the article can be used to organize these processes more efficiently.

Keywords: Azerbaijan, green economy, green economy model, formation of a green economy model, development of a green economy model, development potential of the green economy.

Рауф Агайсмаил МАРДАНЗАДЕ

Докторант Азербайджанского Университета Кооперации

**АНАЛИЗ ПРОЦЕССОВ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ МОДЕЛИ ЗЕЛЕННОЙ
ЭКОНОМИКИ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ****Резюме**

Цель исследования анализ процессов формирования модели зеленой экономики и ее развития в Азербайджане. Рассматриваются и обобщаются проблемы формирования зеленой экономики. Обосновывается важность развития зеленой экономики. Анализируются процессы построения зеленой экономики в стране. С учетом новых вызовов выдвигаются предложения по направлениям развития модели зеленой экономики в Азербайджане. Метод исследования – предпочтение отдается методам научной абстракции, анализа, синтеза, сравнительного анализа и обобщения. Также приводятся ссылки на научные работы, посвященные формированию модели зеленой экономики. Результаты исследования можно отметить, что в настоящее время в Азербайджане происходят процессы развития секторов зеленой экономики, и представленные в статье предложения могут быть использованы для более эффективной организации этих процессов.

Ключевые слова: Азербайджан, зеленая экономика, модель зеленой экономики, формирование модели зеленой экономики, развитие модели зеленой экономики, потенциал развития зеленой экономики.

Daxil olub: 26.02.2026